

Retningslinjer om krav til analysesikkerhet ved kvalitetsanalyser av korn som omsettes gjennom markedsordningen.

Fastsatt av Landbruksdirektoratet 22.juni 2016 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2008 om pristilskudd i landbrukssektoren § 14 samt i Jordbruksavtalen 2016–2017, s. 21.

Kap. I. Innledende bestemmelser

1. Virkeområde

Retningslinjene gjelder for laboratorier som foretar kvalitetsanalyse av korn som omsettes gjennom markedsordningen for korn. Kvalitetsanalysene danner grunnlaget for avregning og oppgjør til produsent.

2. Formål

Formålet med retningslinjene er å sikre at kvalitetsanalysene som utføres på laboratoriene har en tilfredsstillende analysesikkerhet slik at grunnlaget for rett kornoppgjør til produsent for rett noterings- og/eller basispris og for å kunne foreta prisovervåking, er til stede.

Kap. II. Krav til analysesikkerhet

3. Kvalitetshåndbok

Som ledd i kvalitetssikring av laboratorievirksomheten skal det utarbeidet en laboratoriehåndbok der alle prosedyrer ved laboratoriet er beskrevet. Denne skal forevises Landbruksdirektoratet ved kontroll.

4. Vanninnhold

Vanninnholdet angis i prosent med basis i rå vekt. Det skal analyseres for vanninnhold i korn og oljefrø. NS-EN ISO 712:2009 benyttes som basismetode for vannanalysen. Ved masseanalyser kan indirekte målemetode benyttes. Ved bruk av indirekte metoder, skal resultatene ligge innenfor bestemte grenser i forhold til bruk av basismetoden. Avviket mellom analysert verdi etter indirekte metode og NS-EN ISO 712:2009 må ikke overstige 2 prosent relativt, i forhold til analysert verdi etter indirekte metode. Dette gjelder gjennomsnittsverdien for flere prøver.

5. Romvekt

Romvekten angis i kg per hektoliter (hektolitervekt) og skal bestemmes for mat- og førkorn, men ikke for oljefrø. Det skal benyttes direkte målemetode med bruk av målesylinder (0,25 liter) med fallodd m.m. og veiing. Antas prøven å inneholde mer enn 1 prosent fremmedbestanddeler, skal prøven renses før det blir tatt romvektsanalyse. Rensingen foretas på en laboratorierens. Analysering av romvekt foretas ved det vanninnholdet prøven har. Romvekten skal referere seg til basis vanninnhold 15,0 prosent. Dersom vanninnholdet ved analyse av romvekt avviker fra basis, skal romvekten omregnes til hektolitervekt ved basis vanninnhold, 15,0 prosent. Romvekten påvirkes av kornets vanninnhold og øker når rått korn tørkes. Ved måling av romvekt i korn med vanninnhold over 15,0 prosent, må vekten økes i samsvar med tabellen nedenfor for å komme frem til omregnet hektolitervekt ved 15 prosent vann.

Vannprosent	Hvete/rug/rughvete, kg	Bygg/havre, kg
15,5 – 16,0	+1	-
16,5 – 17,0	+2	+1
17,5 – 18,0	+3	+1
18,5 – 19,0	+4	+2
19,5 – 20,0	+5	+2
20,5 – 21,0	+6	+3

21,5 – 22,0	+7	+3
22,5 – 23,0	+8	+4
23,5 – 24,0	+9	+4
24,5 – 25,0	+10	+5
25,5 – 26,0	+11	+5
≥ 26,5	+12	+6

Omregning av romvekten til å gjelde ved basis vanninnhold kan utføres i avregningssystemet.

Basis hektolitervekt (ved 15 prosent vann) er for hvete 79 kg, rug 72 kg, rughvete 69 kg, bygg 64 kg og havre 53 kg.

6. Innblanding av fremmedbestanddeler

For basis vare skal innblanding av fremmedbestanddeler være mindre enn 1 %. Laboratorierens benyttes.

7. Proteininnhold i mathvete

Det skal analyseres for proteininnhold i mathvete. Basis proteininnhold er 12,0 prosent. Verdien gjelder med basis i tørrstoffet. Basismetoden er Kjeldahl-analyse og N-faktor 5,7 eller likeverdig metode. Masseanalysering for protein kan skje med en indirekte metode som kalibreres mot Kjeldahlanalyser.

Det skal foreligge kalibreringsavtale, eventuelt retningslinjer, for hvordan kalibreringen gjennomføres og vedlikeholdes.

Krav til kalibrering: Kalibreringene skal i utgangspunktet testes ukentlig. I perioder med liten tilgang på prøver, er det tilstrekkelig å teste kalibrering annen hver uke. For å teste kvaliteten på kalibreringen, analyseres et tilstrekkelig antall prøvene med Kjeldahl-instrumentet og et instrument tilsvarende det som benyttes til masseanalysene. Standardavviket for differensen mellom disse analyseresultatene beregnes. Dette skal være $\leq 0,30$ prosent.

Dersom dette standardavviket i to påfølgende uker overstiger grensene som er gitt, gjøres tiltak. Bias, det vil si gjennomsnittlig forskjell mellom analyseresultatet foretatt på Kjeldahl-instrumentet og på det indirekte instrumentet på det aktuelle laboratoriet som foretar masseanalysen, skal ikke overstige 0,20 prosent. Bias skal justeres dersom verdien ligger over/under 0,20 prosent i to påfølgende uker. Er Bias mellom 0,1 prosent og 0,2 prosent i flere uker, vurderes justering.

8. Falltall

Det analyseres for falltall i hvete og rug. For mathvete og matrug settes basis falltall til henholdsvis 200 og 120 s. Det skal benyttes falltallsapparat, Falling Number instrument.

9. Ringtest

Det bør inngås avtale om ringtesting med andre laboratorier innenfor virksomhetsområdet i punkt 1.

Hensikten med dette er ytterligere kvalitetssikring av analyseresultatene for de kriteriene som er beskrevet i punkt 4 til punkt 7.

Kap. III. Avsluttende bestemmelser

10. Dispensasjon

Landbruksdirektoratet kan dispensere fra bestemmelsene i disse retningslinjene.

11. Ikrafttredelse

Retningslinjene trer i kraft 1. juli 2016. Tidligere retningslinjer av 14. juni 2001 oppheves samme dato.